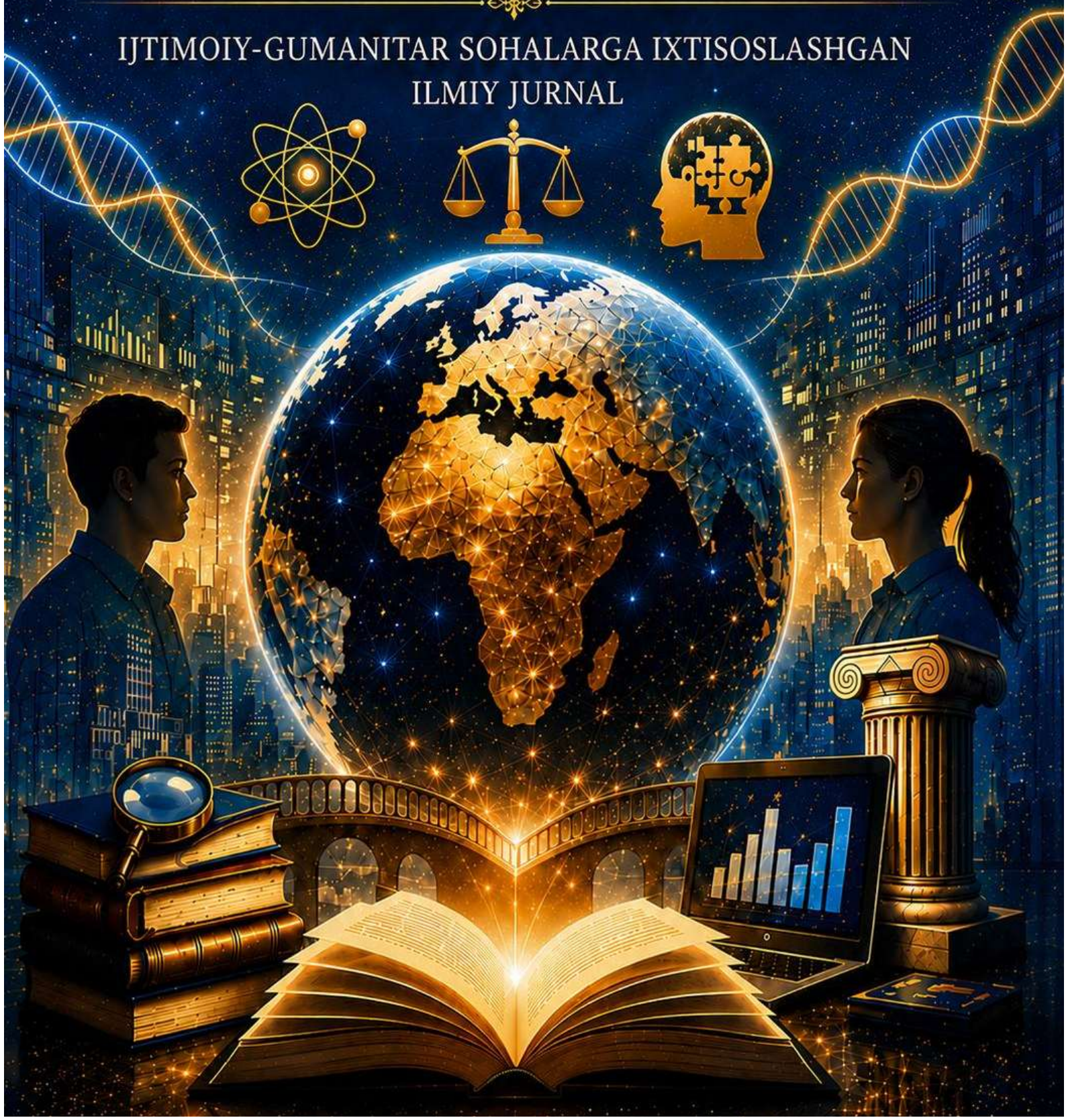
№3 2026

ISSN-L: 3093-9240

FANLARARO ILMIY TADQIQOTLAR

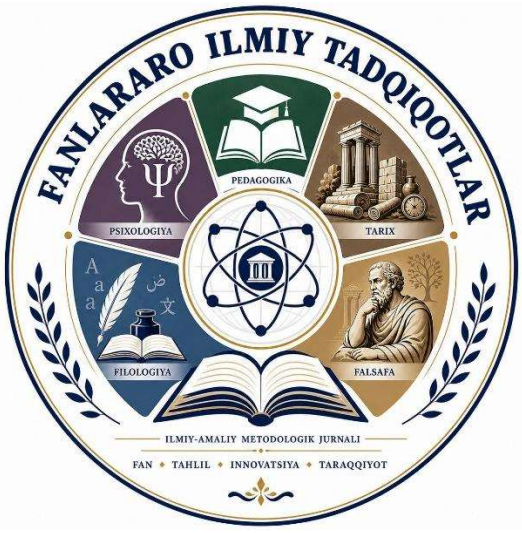
IJTIMOIY-GUMANITAR SOHALARGA IXTISOSLASHGAN
ILMIY JURNAL

FANLARARO ILMIY TADQIQOTLAR
ilmiy-amaliy metodologik jurnal

МЕЖДИСЦИПЛИНАРНЫЕ НАУЧНЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ
научно-практический и методологический журнал

INTERDISCIPLINARY SCIENTIFIC RESEARCH
scientific-practical and methodological journal

№3 2026

Jurnal O‘zbekiston Respublikasi Raqamli texnologiyalar vazirligi huzuridagi Axborotlashtirish va telekommunikatsiyalar sohasida nazorat inspeksiyasi tomonidan 2026-yil 5-may sanasida davlat ro‘yxatidan o‘tkazilib, 1564147-sonli rasmiy guvohnoma asosida faoliyat yuritadi.

BOSH MUHARRIR:
Ashurov Ramzidin Ramazonovich
psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

BOSH MUHARRIR O‘RINBOSARI
Ismatulloyev Abdullo Nasrulloyevich
psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD)

TAHRIRIYAT KENGASHI:
Rejep Uzyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Blinova Ye.E. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Abdullayeva B.S. – pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Ibragimova G.N. – pedagogika fanlari doktori, professor
Mamurov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Filippova O.G. – pedagogika fanlari doktori, professor (Rossiya)
Mirzayeva F.O. – pedagogika fanlari doktori(DSc), professor
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari doktori (DSc), dotsent
Umarova N.Sh. – psixologiya fanlari doktori (DSc), professor
Ismoilova N.Z. – psixologiya fanlari doktori (DSc), professor
Abdullayeva D.U. – psixologiya fanlari doktori (DSc), professor
Atabayeva N.B. – psixologiya fanlari doktori (DSc), professor
Jabborov X.X. – psixologiya fanlari doktori (DSc), professor
Akramov M.R. – psixologiya fanlari doktori (DSc), professor
Tuychieva S.M. – psixologiya fanlari doktori (DSc), professor
Gadoyeva M.I. – filologiya fanlari doktori (DSc), professor
Rasulov Z.I. – filologiya fanlari doktori (DSc), professor
Qurbonboyev A.N. – psixologiya fanlari doktori (DSc), dotsent
Taniyeva G. M. – tarix fanlari doktori, professor
Davlatova S.T. – tarix fanlari doktori, professor
Qurbonova M. B. – tarix fanlari nomzodi, professor
Turdiyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Maxmudova D.A. – psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Yuldashev S.R. – psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Botirova D.B. – psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Alimova Ye.G. – psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Джексембаева Г.С. – psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD) (Qozog‘iston)
Jalilov N.A.– pedagogika fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Vahobov A.A. – pedagogika fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Raxmatova M.M. – filologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xalilova R.R. – filologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Bobojonov Sh.U. – tarix fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sharipov Sh.F. – tarix fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD)
Bo‘tayev J.Sh. – tarix fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD)
Bobojonova F. X. – tarix fanlari nomzodi, dotsent

Mas’ul muharrir:
Xayitov Xayotjon Xikmat o‘g‘li

ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР
Ашуров Рамзидин Рамазонович
доктор философии (PhD) по психологическим наукам, доцент

ЗАМЕСТИТЕЛЬ ГЛАВНОГО РЕДАКТОРА
Исматуллоев Абдулло Насруллоевич
доктор философии (PhD) по психологическим наукам

РЕДАКЦИОННЫЙ СОВЕТ
Реджеп Узюрек - доктор психологических наук, профессор (Турция)
Блинова Е.Е. - доктор психологических наук, профессор (Россия)
Стоюхина Н.Ю. - кандидат психологических наук, доцент (Россия)
Абдуллаева Б.С. - доктор педагогических наук (DSc), профессор
Ибрагимова Г.Н. - доктор педагогических наук, профессор
Мамуров Б.Б. - доктор педагогических наук, профессор
Филиппова О.Г. - доктор педагогических наук, профессор (Россия)
Мирзаева Ф.О. - доктор педагогических наук (DSc), профессор
Бафаев М.М. - доктор психологических наук (DSc), доцент
Умарова Н.Ш. - доктор психологических наук (DSc), профессор
Исмоилова Н.З. - доктор психологических наук (DSc), профессор
Абдуллаева Д.У. - доктор психологических наук (DSc), профессор
Атабаева Н.Б. - доктор психологических наук (DSc), профессор
Джабборов Х.Х. - доктор психологических наук (DSc), профессор
Акрамов М.Р. - доктор психологических наук (DSc), профессор
Туйчиева С.М. - доктор психологических наук (DSc), профессор
Гадоева М.И. - доктор филологических наук (DSc), профессор
Расулов З.И. - доктор филологических наук (DSc), профессор
Курбанбоев А.Н. - доктор психологических наук (DSc), доцент
Таниева Г.М. - доктор исторических наук, профессор
Давлатова С.Т. - доктор исторических наук, профессор
Курбанова М.Б. - кандидат исторических наук, профессор
Турдиев Б. - доктор философских наук, профессор
Махмудова Д.А. - доктор философии (PhD) по психологическим наукам, доцент
Юлдашев С.Р. - доктор философии (PhD) по психологическим наукам, доцент
Ботирова Д.Б. - доктор философии (PhD) по психологическим наукам, доцент
Алимова Е.Г. - доктор философии (PhD) по психологическим наукам, доцент
Джексембаева Г.С. - доктор философии (PhD) по психологическим наукам (Казахстан)
Жалилов Н.А. - доктор философии (PhD) по педагогическим наукам, доцент
Вахобов А.А. - доктор философии (PhD) по педагогическим наукам, доцент
Рахматова М.М. - доктор философии (PhD) по филологическим наукам, доцент
Халилова Р.Р. - доктор философии (PhD) по филологическим наукам, доцент
Бобожонов Ш.У. - доктор философии (PhD) по историческим наукам, доцент
Шарипов Ш.Ф. - доктор философии (PhD) по историческим наукам
Бутаев Ж.Ш. - доктор философии (PhD) по историческим наукам
Бобожонова Ф.Х. - кандидат исторических наук, доцент

Ответственный редактор
Хайитов Хаётжон Хикмат угли

EDITOR-IN-CHIEF
Ashurov Ramzidin Ramazonovich
Doctor of Philosophy (PhD) in Psychological Sciences, Associate Professor

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF
Ismatulloyev Abdullo Nasrulloyevich
Doctor of Philosophy (PhD) in Psychological Sciences

EDITORIAL BOARD
Rejep Uzyurek - Doctor of Psychological Sciences, Professor (Türkiye)
Blinova Ye.E. - Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)
Stoyukhina N.Yu. - Candidate of Psychological Sciences, Associate Professor (Russia)
Abdullaeva B.S. - Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor
Ibragimova G.N. - Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Mamurov B.B. - Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Filippova O.G. - Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Russia)
Mirzaeva F.O. - Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor
Bafaev M.M. - Doctor of Psychological Sciences (DSc), Associate Professor
Umarova N.Sh. - Doctor of Psychological Sciences (DSc), Professor
Ismoilova N.Z. - Doctor of Psychological Sciences (DSc), Professor
Abdullaeva D.U. - Doctor of Psychological Sciences (DSc), Professor
Atabayva N.B. - Doctor of Psychological Sciences (DSc), Professor
Jabborov Kh. Kh. - Doctor of Psychological Sciences (DSc), Professor
Akramov M.R. - Doctor of Psychological Sciences (DSc), Professor
Tuychieva S.M. - Doctor of Psychological Sciences (DSc), Professor
Gadoeva M.I. - Doctor of Philological Sciences (DSc), Professor
Rasulov Z.I. - Doctor of Philological Sciences (DSc), Professor
Qurbonboev A.N. - Doctor of Psychological Sciences (DSc), Associate Professor
Tanieva G.M. - Doctor of Historical Sciences, Professor
Davlatova S.T. - Doctor of Historical Sciences, Professor
Kurbonova M.B. - Candidate of Historical Sciences, Professor
Turdiev B. - Doctor of Philosophy Sciences, Professor
Makhmudova D.A. - Doctor of Philosophy (PhD) in Psychological Sciences, Associate Professor
Yuldashev S.R. - Doctor of Philosophy (PhD) in Psychological Sciences, Associate Professor
Botirova D.B. - Doctor of Philosophy (PhD) in Psychological Sciences, Associate Professor
Alimova Ye.G. - Doctor of Philosophy (PhD) in Psychological Sciences, Associate Professor
Dzheksembayeva G.S. - Doctor of Philosophy (PhD) in Psychological Sciences (Kazakhstan)
Jalilov N.A. - Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences, Associate Professor
Vahobov A.A. - Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences, Associate Professor
Raxmatova M.M. - Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor
Khalilova R.R. - Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor
Bobojonov Sh.U. - Doctor of Philosophy (PhD) in Historical Sciences, Associate Professor
Sharipov Sh.F. - Doctor of Philosophy (PhD) in Historical Sciences
Butayev J.Sh. - Doctor of Philosophy (PhD) in Historical Sciences
Bobojonova F.X. - Candidate of Historical Sciences, Associate Professor

Managing Editor
Xayitov Xayotjon Xikmat ugli

OLIY TA’LIM MUASSASALARI BITIRUVCHILARIDA SHAXSIY QADRIYATLARNING KASBIY KARYERANI REJALASHTIRISHDAGI IJTIMOIY-PSIXOLOGIK AHAMIYATI

Xolyigitova Nasiba Xabibullayevna
Toshkent Kimyo xalqaro universiteti dotsenti, PhD
Email: n.kholygitova@kiut.uz

Annotatsiya: Ushbu maqolada oliy ta’lim muassasalari bitiruvchilarida shaxsiy qadriyatli yo‘nalganlikning kasbiy karyerani rejalashtirishga ta’sir etuvchi ijtimoiy-psixologik xususiyatlari kompleks tahlil qilingan. Zamonaviy mehnat bozorida raqobatning kuchayishi, kasbiy faoliyat mazmunining o‘zgarishi hamda inson kapitaliga qo‘yilayotgan talablarning ortishi oliy ta’lim muassasalari bitiruvchilarining kasbiy karyerasini ilmiy asosda rejalashtirishni muhim vazifaga aylantirmoqda. Shu nuqtai nazardan, shaxsiy qadriyatlar tizimi, kasbiy motivatsiya, qaror qabul qilish xususiyatlari hamda karyeraga yo‘nalganlikni kompleks o‘rganish tadqiqotning asosiy maqsadi etib belgilandi.

Kalit so‘zlar: shaxsiy qadriyatlar, qadriyatli yo‘nalganlik, kasbiy karyera, karyerani rejalashtirish, kasbiy motivatsiya, qaror qabul qilish, karyera "yakor"lari, ijtimoiy-psixologik xususiyatlar, oliy ta’lim muassasasi bitiruvchilari, professional rivojlanish, mehnat bozori, psixologik diagnostika.

СОЦИАЛЬНО-ПСИХОЛОГИЧЕСКОЕ ЗНАЧЕНИЕ ЛИЧНОСТНЫХ ЦЕННОСТЕЙ В ПЛАНИРОВАНИИ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ КАРЬЕРЫ У ВЫПУСКНИКОВ ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЙ

Аннотация: В данной статье представлен комплексный анализ социально-психологического значения системы личностных ценностей в планировании профессиональной карьеры выпускников высших учебных заведений. Усиление конкуренции на современном рынке труда, изменение содержания профессиональной деятельности, а также возрастающие требования к человеческому капиталу делают научно обоснованное планирование профессиональной карьеры одной из важнейших задач выпускников вузов. В этой связи основной целью исследования является комплексное изучение системы личностных ценностей, ценностной направленности личности, профессиональной мотивации, особенностей принятия решений и карьерной ориентации как ключевых факторов эффективного планирования профессиональной карьеры. Полученные результаты способствуют более глубокому пониманию роли личностных ценностей в профессиональном развитии и могут служить научной основой

для совершенствования программ профориентации и психологического сопровождения в системе высшего образования.

Ключевые слова: личностные ценности, ценностная направленность, профессиональная карьера, планирование профессиональной карьеры, профессиональная мотивация, принятие решений, карьерные якоря, социально-психологические особенности, выпускники высших учебных заведений, профессиональное развитие, рынок труда, психологическая диагностика.

THE SOCIO-PSYCHOLOGICAL SIGNIFICANCE OF PERSONAL VALUES IN CAREER PLANNING AMONG HIGHER EDUCATION GRADUATES

Abstract: This article provides a comprehensive analysis of the socio-psychological characteristics of personal value orientation and its influence on career planning among higher education graduates. The growing competitiveness of the modern labor market, the transformation of professional activities, and the increasing demands placed on human capital have made scientifically grounded career planning an essential task for university graduates. From this perspective, the study aims to comprehensively examine the system of personal values, professional motivation, decision-making characteristics, and career orientation as key determinants of effective career planning. The findings highlight the significant role of personal values in shaping professional aspirations, career-related decision-making, and long-term professional development. The study also emphasizes the importance of integrating psychological diagnostics and value-based career guidance into higher education to facilitate graduates' successful adaptation to the labor market and sustainable career development.

Keywords: personal values, value orientation, career, career planning, professional motivation, decision-making, career anchors, socio-psychological characteristics, higher education graduates, professional development, labor market, psychological assessment.

KIRISH

XXI asrda mehnat bozorida yuz berayotgan chuqur institusional va texnologik o‘zgarishlar inson kapitaliga nisbatan mutlaqo yangi talablarni shakllantirmoqda. Sun’iy intellekt texnologiyalari, raqamli iqtisodiyot, global raqobat va mehnat migratsiyasining kuchayishi natijasida mutaxassisning faqat kasbiy bilimlarga ega bo‘lishi yetarli hisoblanmay qoldi. Bugungi kunda mehnat bozorida raqobatbardosh bo‘lish uchun shaxs o‘zining kasbiy faoliyatini uzoq muddatli strategiya asosida

rejalashtira olishi, o‘z imkoniyatlarini baholashi hamda tashqi muhitdagi o‘zgarishlarga moslasha bilishi lozim.

Shu nuqtai nazardan qaraganda, kasbiy karyerani rejalashtirish faqat iqtisodiy yoki boshqaruv kategoriyasi emas, balki ijtimoiy psixologiyaning ham muhim tadqiqot ob’yekti hisoblanadi. Chunki insonning kasbiy yo‘lini belgilash jarayoni uning shaxsiy qadriyatlari, ijtimoiy ehtiyojlari, hayotiy pozisiyasi, o‘zini anglash darajasi, ichki motivatsiyasi va qaror qabul qilish uslublari bilan bevosita bog‘liqdir. Aynan ushbu psixologik omillar kasbiy faoliyatning barqarorligi, ishdan qoniqish, professional o‘sish va shaxsiy farovonlikni ta’minlaydi.

So‘nggi yillarda xorijiy olimlar tomonidan kasbiy karyerani rivojlantirishning turli nazariy modellari ishlab chiqilgan bo‘lsa-da, ularning katta qismi mehnat bozori talablari yoki tashkilot ehtiyojlariga qaratilgan bo‘lib, shaxsiy qadriyatlar tizimining karyera rejalashtirishga ta’siri yetarli darajada kompleks tahlil qilinmagan. Ayniqsa, O‘zbekiston sharoitida oliy ta’lim muassasalari bitiruvchilarining shaxsiy qadriyatlari bilan kasbiy karyerani rejalashtirish o‘rtasidagi o‘zaro bog‘liqlikni ochib beruvchi empirik tadqiqotlar hanuz kamchilikni tashkil etadi.

MAVZUNING O‘RGANILGANLIGI VA METODOLOGIYASI

Kasbiy karyerani rejalashtirish muammosi zamonaviy psixologiya, pedagogika, sosiologiya va inson resurslarini boshqarish sohalarida keng o‘rganilgan ilmiy yo‘nalishlardan biri hisoblanadi. Ilmiy adabiyotlar tahlili shuni ko‘rsatadiki, mazkur muammo turli metodologik yondashuvlar asosida tadqiq etilgan bo‘lsa-da, shaxsiy qadriyatli yo‘nalganlikning kasbiy karyerani rejalashtirishga ta’siriga bag‘ishlangan kompleks ijtimoiy-psixologik tadqiqotlar hanuz yetarli emas.

Kasbiy rivojlanish nazariyasining shakllanishida klassik olimlardan biri bo‘lgan T. Parsons kasb tanlash jarayonini shaxs xususiyatlari hamda kasb talablari o‘rtasidagi muvofiqlik asosida tushuntirgan. Uning fikricha, kasbiy muvaffaqiyat insonning qobiliyatlari, qiziqishlari va mehnat bozori ehtiyojlari o‘rtasidagi mutanosiblikka bog‘liq. Keyinchalik mazkur yondashuv kasbiy maslahat berish tizimining metodologik asoslaridan biriga aylandi.

J. Xolland kasbiy muhit va shaxs tipologiyasi nazariyasini ishlab chiqib, inson shaxsiy xususiyatlari hamda kasbiy muhit o‘rtasidagi muvofiqlik qanchalik yuqori bo‘lsa, kasbiy qoniqish va mehnat samaradorligi ham shunchalik yuqori bo‘lishini ilmiy jihatdan asosladi. Uning RIASEC modeli hozirgi kungacha kasbiy diagnostika sohasida eng ko‘p qo‘llaniladigan yondashuvlardan biri hisoblanadi.

Kasbiy karyerani shaxs hayoti davomida shakllanadigan jarayon sifatida talqin qilgan olimlardan biri Mark Savikas hisoblanadi. U ishlab chiqqan Career Construction Theory konsepsiyasiga ko‘ra, inson o‘z karyerasini tashqi omillar

ta’sirida emas, balki shaxsiy hayotiy tajribasi, qadriyatlari, maqsadlari va identikligi asosida qurib boradi. Bu yondashuv shaxsiy qadriyatlarni kasbiy rivojlanishning markaziy psixologik mexanizmi sifatida baholaydi.

Kasbiy qadriyatlar va ichki motivatsiya muammosini chuqur tadqiq etgan olimlardan yana biri Edgar Sheyn hisoblanadi. Uning "Career Anchors" nazariyasi inson kasbiy qarorlarining asosida tashqi rag‘batlantirish omillari emas, balki shaxsning ichki qadriyatlari, hayotiy ustuvorliklari va o‘zini anglash darajasi yotishini ko‘rsatadi. Sheyn tomonidan ajratilgan professional kompetentlik, boshqaruv, avtonomiya, xavfsizlik, xizmat qilish, tadbirkorlik, hayot uslubi va chaqiriq kabi karyera “yakor”lari shaxsning uzoq muddatli kasbiy yo‘nalishini belgilaydi.

Pozitiv psixologiya va tashkilot psixologiyasi sohasidagi tadqiqotlarda F. Lyutans inson kapitali tushunchasini psixologik kapital konsepsiyasi bilan boyitib, o‘z-o‘ziga ishonch, optimizm, umid va psixologik barqarorlik kabi omillar kasbiy muvaffaqiyatning muhim determinantlari ekanligini asoslab berdi. Bu yondashuv kasbiy karyerani rejalashtirish jarayonida shaxsiy resurslarni rivojlantirishning ahamiyatini ko‘rsatadi.

Rossiya psixologik maktabida Ye.A. Klimov, A.K. Markova, L.M. Mitina, Yu.P. Povarenkov va boshqa olimlar kasbiy shakllanish, professional o‘zini anglash hamda kasbiy kompetentlikning psixologik mexanizmlarini o‘rganganlar. Ularning ishlarida kasbiy rivojlanish bosqichma-bosqich kechadigan psixologik jarayon sifatida talqin qilinib, shaxsiy rivojlanish bilan kasbiy o‘sishning o‘zaro bog‘liqligi asoslangan.

Mahalliy tadqiqotlarda ham kasbiy shakllanish, mehnat psixologiyasi va professional rivojlanishga oid qator ilmiy ishlar amalga oshirilgan. Biroq ularning aksariyati kasbiy tayyorgarlik yoki mehnat faoliyati samaradorligiga bag‘ishlangan bo‘lib, shaxsiy qadriyatli yo‘nalganlikning kasbiy karyerani strategik rejalashtirishga ta’siri mustaqil tadqiqot ob’yekti sifatida kam yoritilgan.

Ilmiy manbalar tahlili shuni ko‘rsatadiki, mavjud tadqiqotlarda quyidagi muammolar yetarlicha ochib berilmagan:

- shaxsiy qadriyatlar tizimining kasbiy qaror qabul qilish jarayoniga ta’sir mexanizmi;
- qadriyatlar, motivatsiya va karyera strategiyalari o‘rtasidagi ijtimoiy-psixologik bog‘liqlik;
- turli ta’lim yo‘nalishlari talabalarida qadriyatlar tizimining qiyosiy xususiyatlari;
- shaxsiy qadriyatlar asosida kasbiy karyerani psixologik qo‘llab-quvvatlashning ilmiy modeli.

Tadqiqotda kasbiy karyerani rejalashtirish shaxsiy qadriyatlar, qaror qabul qilish xususiyatlari, motivasion omillar va kasbiy yo‘nalganlikning o‘zaro integratsiyalashgan tizimi sifatida qaraladi. Bu yondashuv kasbiy rivojlanishni faqat mehnat bozori talablari nuqtai nazaridan emas, balki shaxsning ichki psixologik resurslari bilan uyg‘unlikda tahlil qilish imkonini beradi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Demak, tadqiqot natijalari talabalarning kasbiy karyerani rejalashtirish darajasi birinchi navbatda ularning shaxsiy qadriyatlar tizimi bilan belgilanishini ko‘rsatdi. Shaxsiy qadriyatlari aniq shakllangan ishtirokchilar o‘z kasbiy kelajagini rejalashtirishda uzoq muddatli maqsadlarni belgilashga, shaxsiy resurslarini baholashga hamda mehnat bozori talablarini hisobga olishga nisbatan yuqori tayyorlik namoyon etdilar.

Tahlillar shuni ko‘rsatdiki, ijtimoiy yo‘nalganlik, hamkorlikka tayyorlik, empatiya va yutuqqa intilish darajasi yuqori bo‘lgan talabalarda karyera rejalashtirish ko‘rsatkichlari ham yuqori bo‘lgan. Bu holat shaxsiy qadriyatlar tizimi insonning kasbiy qaror qabul qilish jarayonida ichki psixologik resurs vazifasini bajarishini ko‘rsatadi.

Shu bilan birga, hayotda barqarorlikka intilish, jamiyatga foyda keltirish, o‘zini rivojlantirish va shaxsiy o‘sishga qaratilgan qadriyatlar karyerani strategik rejalashtirish bilan statistik jihatdan ahamiyatli bog‘liqlikka ega ekani aniqlandi. Bu natijalar shaxsiy qadriyatlarning nafaqat shaxsiy rivojlanish, balki professional kelajakni qurishda ham hal qiluvchi ahamiyatga ega ekanligini tasdiqlaydi.

Qaror qabul qilish uslublari tahlili talabalarning psixologik xususiyatlari karyera strategiyalarini tanlashga sezilarli ta’sir qilishini ko‘rsatdi. Xususan, vaziyatni chuqur tahlil qilishga moyil, mas’uliyatli va intizomli talabalarda uzoq muddatli kasbiy maqsadlarni belgilash darajasi yuqori ekani kuzatildi. Aksincha, ikkilanishga moyil va qaror qabul qilishni kechiktiruvchi ishtirokchilarda karyera rejalarining aniqligi nisbatan past bo‘ldi. Bu esa qaror qabul qilish kompetensiyalarini rivojlantirish karyerani rejalashtirish samaradorligini oshirishga xizmat qilishini ko‘rsatadi.

Ta’lim yo‘nalishlari kesimida ham muayyan farqlar aniqlandi. Pedagogika yo‘nalishi talabalarida ma’naviy qadriyatlar, ijtimoiy mas’uliyat va o‘z ustida ishlashga intilish yuqori darajada namoyon bo‘lgan bo‘lsa, iqtisodiy yo‘nalish talabalarida moddiy mustaqillik, liderlik, yuqori mavqega erishish va ijodkorlikka yo‘nalgan qadriyatlar ustunlik qildi. Bu holat turli kasbiy muhitlar talabalar qadriyatlar tizimiga ta’sir qilishini ko‘rsatadi.

Shuningdek, shaxsiy qadriyatlar tizimi, motivasion profil va karyera "yakor"lari o‘rtasidagi o‘zaro uyg‘unlik talabalarning kasbiy o‘zini anglash

darajasini oshirishi hamda kelajakdagi professional barqarorlikni ta’minlashi kuzatildi. Bu natija shaxsiy qadriyatlar va karyera rejalashtirish o‘rtasida tizimli bog‘liqlik mavjudligini ko‘rsatadi.

Olingan natijalar zamonaviy karyera psixologiyasi nazariyalari bilan uyg‘unlikda talqin qilindi. Jumladan, M. Savikasning karyerani qurish nazariyasiga muvofiq, inson o‘z karyerasini shaxsiy qadriyatlari va hayotiy maqsadlari asosida shakllantiradi. Tadqiqotimizda ham shaxsiy qadriyatlari barqaror shakllangan talabalarning kasbiy kelajakni ongli rejalashtirishga moyilligi ushbu nazariy yondashuvni tasdiqladi. Shuningdek, E. Sheynning "Career Anchors" konsepsiyasida ta’kidlangan ichki qadriyatlar va kasbiy qarorlar o‘rtasidagi bog‘liqlik empirik jihatdan o‘z tasdig‘ini topdi. Talabalarning karyera "yakor"lari bilan shaxsiy qadriyatlari o‘rtasidagi muvofiqlik ularning kasbiy maqsadlarining aniqligi va professional barqarorligiga ijobiy ta’sir ko‘rsatishi kuzatildi.

Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatdiki, kasbiy karyerani samarali rejalashtirishni ta’minlovchi asosiy omillar qatoriga faqat akademik tayyorgarlik emas, balki shaxsiy qadriyatlar tizimi, ichki motivatsiya, psixologik barqarorlik va qaror qabul qilish kompetensiyalarini ham kiritish lozim. Bu esa oliy ta’lim muassasalarida karyera markazlari va psixologik xizmatlar faoliyatini takomillashtirish zarurligini ko‘rsatadi.

XULOSA

Tadqiqot natijalari asosida quyidagi xulosalarga kelindi:

- shaxsiy qadriyatli yo‘nalganlik kasbiy karyerani rejalashtirishning yetakchi ijtimoiy-psixologik omillaridan biri hisoblanadi;
- talabalarning qadriyatlar tizimi ularning kasbiy qaror qabul qilish sifati va strategik karyera rejalarining shakllanishiga bevosita ta’sir ko‘rsatadi;
- ta’lim yo‘nalishi, motivatsiya va shaxsiy qadriyatlar o‘rtasidagi o‘zaro bog‘liqlik kasbiy rivojlanishning individual trayektoriyasini belgilaydi;
- kasbiy karyerani psixologik qo‘llab-quvvatlash dasturlarini shaxsiy qadriyatlarni rivojlantirish bilan integratsiya qilish oliy ta’lim muassasalari bitiruvchilarining raqobatbardoshligini oshirishga xizmat qiladi.

Ushbu tadqiqot natijalari oliy ta’lim muassasalarida karyerani rejalashtirish tizimini takomillashtirish, psixologik maslahat xizmatlarini rivojlantirish hamda shaxsiy qadriyatlarga asoslangan karyera modellarini amaliyotga joriy etish uchun nazariy va amaliy asos bo‘lib xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI

1. Savickas, M. L. (2019). Career construction theory and counseling model. In J. A. Athanasou & H. N. Perera (Eds.), International Handbook of Career Guidance (2nd ed., pp. 171–200). Springer.
2. Schein, E. H. (2006). Career Anchors: Self-Assessment (3rd ed.). John Wiley & Sons.
3. Holland, J. L. (1997). Making Vocational Choices: A Theory of Vocational Personalities and Work Environments (3rd ed.). Psychological Assessment Resources.
4. Luthans, F., Youssef-Morgan, C. M., & Avolio, B. J. (2015). Psychological Capital and Beyond. Oxford University Press.
5. Климов, Е. А. (2004). Психология профессионального самоопределения. Москва: Академия.
6. Маркова, А. К. (1996). Психология профессионализма. Москва: Международный гуманитарный фонд «Знание».
7. Митина, Л. М. (2004). Психология профессионального развития личности. Москва: Московский психолого-социальный институт; Воронеж: НПО «МОДЭК».

O‘SMIR SPORTCHILARNING STRESS HOLATIGA BARQARORLIGI XUSUSIYATLARI **Abdurasulov Rustam Abduraimovich**	**6**
BO‘LAJAK MUTAXASSISLARNING KASBIY RIVOJLANISHIGA QARATILGAN ILMIY TADQIQOTLAR TAHLILI **Tuychiyeva Saodat Melikuziyevna**	**19**
OLIY TA’LIM MUASSASALARI BITIRUVCHILARIDA SHAXSIY QADRIYATLARNING KASBIY KARYERANI REJALASHTIRISHDAGI IJTIMOIY-PSIXOLOGIK AHAMIYATI **Xolyigitova Nasiba Xabibullayevna**	**25**
O‘QUVCHILARNING DEMOKRATIK VA AVTORITAR USLUBDAGI O‘QITUVCHILAR SHAXSIGA NISBATAN PSIXOSEMANTIK TASAVVURLARI **Turayeva Dilafruz Rustamboevna**	**32**
NOGIRON FARZANDLI TURLI YOSHDAGI ONALARNING PSIXOLOGIK FAROVONLIGI BILAN DEPRESSIYA, XAVOTIR VA STRESS O‘RTASIDAGI O‘ZARO BOG‘LIQLIK **Kasimova Xulkar Atabayevna**	**45**
TURLI YOSH DAVRLARIDA PERFEKTSIONIZM VA PROKRASTINATSIYA XUSUSIYATLARINING O‘ZARO ALOQADORLIGI **Nazaraliyeva Marhabo Xayitboyevna**	**52**
SHAXSDA IMPOSTER SINDROMINING INTROVERSIYA, EKSTROVERSIYA, NEVROTIZM VA IJTIMOIY TAQQOSLASH BILAN BOG‘LIQLIGI **Yuldasheva Nilufarxon Sherqo‘zi qizi**	**61**
TALABALARDA OPTIMIZM XUSUSIYATI VA MUAMMONI HAL QILISH QOBILIYATINING RIVOJLANISHIDAGI PSIXOLOGIK XUSUSIYATLAR **Ko‘chkinova Zulxumor Shohobiddin qizi**	**73**
TALABALAR IQTISODIY XULQ-ATVORINING IJTIMOIY-PSIXOLOGIK DETERMINANTLARI: GENDER TAHLILI **Yuldosheva Gavhar O‘tkirovna**	**82**

PROBLEMS AND NECESSARY CONSIDERATIONS OF ECOLOGICAL AND BIOPHYSICAL EDUCATION **Tuksanova Zilola Izatulloyevna**	**90**
TA'LIM JARAYONIDA TEXNIK TAFAKKURNI SHAKLLANTIRISH MODELI **Z.F. Amirova**	**95**
XIX ASR OXIRI-XX ASR BOSHLARIDA SAMARQAND VILOYATI SHAHAR AHOLISI VA MA'MURIY BOSHQARUV TIZIMIDAGI O'ZGARISHLAR **Bo'tayev Jonibek Shodiyevich**	**102**
MAQOM SAN'ATINI O'QITISHDA RAQAMLI PLATFORMALAR VA SUN'IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISHNING ZAMONAVIY TENDENSIYALARI **Sunnatillayev Asatillo Sunnatovich**	**108**
O'ZBEK XALQ MAQOLLARI: MILLIY TAFAKKUR VA BADIIY MEROS NAMUNASI **Karimova Muqaddas Abdisamatovna**	**116**

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR VAZIRLIGI HUZURIDAGI
AXBOROTLASHTIRISH VA TELEKOMMUNIKASIYALAR SOHASIDA NAZORAT INSPEKSIYASI

ГУВОҲНОМА

№1564147 Фаол

"FANLARARO ILMIY TADQIQOTLAR" MAS'ULIYATI CHEKLANGAN JAMIYAT

Оммавий ахборот воситаси давлат рўйхатидан ўтказилганлиги тўғрисидаги гувоҳнома

ЛИЦЕНЗИЯ РЕЕСТРИ БЎЙИЧА ТАРТИБ РАҚАМИ
C-5669890

СТИР (СОЛИҚ ТЎЛОВЧИНИНГ ИДЕНТИФИКАЦИОН РАҚАМИ)
312386344

АМАЛ ҚИЛИШ МУДДАТИ
05.05.2026дан - - чексиз

ЖОЙЛАШГАН МАНЗИЛИ (ПОЧТА МАНЗИЛИ)
Тошкент шаҳри, Сирғали тумани, Янги Бунёдобод МФЙ, Сергели 6а мавзеси, 8-уй, 148-хонадон

ВАКОЛАТЛИ ОРГАН
Ўзбекистон Республикаси Рақамли технологиялар вазирлиги ҳузуридаги Ахборотлаштириш ва телекоммуникациялар соҳасида назорат инспекцияси

05.05.2026 18:22
TAQDIM ETILGAN SANA

Гувоҳнома **№1564147**

Faoliyat turi

Оммавий ахборот воситаси сифатида фаолиятни амалга ошириш

Qo'shimcha ma'lumotlar

ҚЎШИМЧА МАЪЛУМОТЛАР

Оммавий ахборот воситасининг номи	Fanlararo ilmiy tadqiqotlar
Оммавий ахборот воситасининг тили	o'zbek, rus va ingliz tili
Оммавий ахборот воситасининг тури	Журнал

ТАРҚАТИЛИШ ҲУДУДИ ВА ШАКЛИ

Тарқатилиш ҳудуди ва шакли	Республика миқёсида
Viloyat	
Тарқатилиш шакли	Онлайн

License SYSTEM

05.05.2026 18:22
TAQDIM ETILGAN SANA

Materiallar ko‘chirib bosilganda **“Fanlararo ilmiy tadqiqotlar”** jurnali manba sifatida ko‘rsatilishi shart.

***

Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.
Ilmiy maqolalar tahririyat tomonidan ko‘rib chiqiladi. Tahririyat a’zolarining jurnal ruknlariga mos kelmagan, ko‘rsatilgan talablarga mos bo‘lmagan maqolalarni nashr qilmaslik huquqi bor.

***

“Fanlararo ilmiy tadqiqotlar” jurnali 05.05.2026-yildan O‘zbekiston Respublikasi Raqamli texnologiyalar vazirligi huzuridagi Axborotlashtirish va telekommunikatsiyalar sohasida nazorat inspeksiyasi tomonidan 2026-yil 5-may sanasida davlat ro‘yxatidan o‘tkazilib, 1564147-sonli rasmiy litsenziya asosida faoliyat yuritadi.

***

Yuborilgan maqolalarning barchasi “Antiplagiat” tizimida tekshiriladi.
Jurnalda nashr etilgan materiallar va ma’lumotlarning to‘g‘riligiga mualliflar mas’ul.

“Fanlararo ilmiy tadqiqotlar” ilmiy-amaliy metodologik jurnali barcha ta’lim muassasalari va ilmiy izlanuvchilarni hamkorlikka chorlaydi.

Muassis: “Fanlararo ilmiy tadqiqotlar” MCHJ
Tahririyat manzili: Toshkent shahar Sergili tumani Yangi Bunyodobod MFY 8-uy
https://fanlararotadqiqotlar.uz/